

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 46/18

Λουξεμβούργο, 17 Απριλίου 2018

Απόφαση στην υπόθεση C-414/16
Vera Egenberger κατά Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung eV

Η απαίτηση συγκεκριμένου θρησκευματος για την πρόσληψη σε ορισμένη θέση στην εκκλησία πρέπει να υπόκειται σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο

Η απαίτηση αυτή πρέπει να είναι αναγκαία, να υπαγορεύεται αντικειμενικά, λαμβανομένης υπόψη της δεοντολογίας της εκκλησίας, από τη φύση ή από τις συνθήκες άσκησης της συγκεκριμένης δραστηριότητας και να συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας

Η Vera Egenberger, άθρησκη, υπέβαλε αίτηση το 2012 για θέση εργασίας που προσέφερε το Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung (προτεσταντικό ίδρυμα για τη διακονία και την ανάπτυξη, Γερμανία). Επρόκειτο για απασχόληση ορισμένου χρόνου σε έργο που αφορούσε την κατάρτιση παράλληλης έκθεσης σχετικά με τη Διεθνή Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Κατάργηση Κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων. Τα καθήκοντα περιελάμβαναν τόσο την εκπροσώπηση της διακονίας της Γερμανίας έναντι του πολιτικού κόσμου και του κοινού, όσο και τον συντονισμό των διαδικασιών διαμόρφωσης γνώμης στο εσωτερικό του ιδρύματος. Σύμφωνα με την προκήρυξη, οι υποψήφιοι έπρεπε να είναι μέλη προτεσταντικής εκκλησίας ή εκκλησίας που να μετέχει στην Κοινότητα Εργασίας των Χριστιανικών Εκκλησιών στη Γερμανία. Η Vera Egenberger δεν κλήθηκε σε συνέντευξη. Εκτιμώντας ότι είχε υποστεί δυσμενή διάκριση λόγω θρησκείας, άσκησε αγωγή ενώπιον των γερμανικών δικαστηρίων κατά του Evangelisches Werk και ζήτησε να υποχρεωθεί το τελευταίο να της καταβάλει αποζημίωση ύψους 9 788,65 ευρώ.

Επιληφθέν της υπόθεσης, το Bundesarbeitsgericht (Ομοσπονδιακό Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, Γερμανία) ζήτησε από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει στο πλαίσιο αυτό την οδηγία κατά των διακρίσεων¹, η οποία αποσκοπεί στην προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος των εργαζομένων να μην υφίστανται διακρίσεις λόγω, μεταξύ άλλων, θρησκείας ή πεποιθήσεων. Πάντως, η εν λόγω οδηγία λαμβάνει επίσης υπόψη το δικαίωμα αυτονομίας των εκκλησιών (και άλλων δημοσίων ή ιδιωτικών οργανώσεων η δεοντολογία των οποίων εδράζεται στη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις), το οποίο αναγνωρίζεται από το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η οδηγία ορίζει ότι μια εκκλησία (ή άλλη οργάνωση η δεοντολογία της οποίας εδράζεται στη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις) μπορεί να προβλέπει απαίτηση που αφορά τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, εάν, λόγω της φύσης της σχετικής δραστηριότητας ή του πλαισίου εντός του οποίου αυτή ασκείται, «η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις αποτελούν επαγγελματική απαίτηση ουσιώδη, θεμιτή και δικαιολογημένη, λαμβάνοντας υπόψη τη δεοντολογία της οργάνωσης». Το Bundesarbeitsgericht επισημαίνει συναφώς ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Bundesverfassungsgericht (Ομοσπονδιακού Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας) σχετικά με το προνόμιο αυτοκαθορισμού των εκκλησιών, ο δικαστικός έλεγχος της τήρησης των κριτηρίων αυτών πρέπει να περιορίζεται, στη Γερμανία, σε έλεγχο ευλογοφάνειας βάσει της απορρέουσας από την πίστη αυτοσυνειδησίας των εκκλησιών. Ζητεί, ως εκ τούτου, από το Δικαστήριο να διευκρινίσει, μεταξύ άλλων, κατά πόσον ένας τέτοιος περιορισμένος δικαστικός έλεγχος συνάδει προς την οδηγία.

¹ Οδηγία 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2000, για τη διαμόρφωση γενικού πλαισίου για την ίση μεταχείριση στην απασχόληση και την εργασία (ΕΕ 2000, L 303, σ. 16).

Στην απόφαση που εξέδωσε σήμερα, το Δικαστήριο διαπιστώνει καταρχάς ότι, κατά την οδηγία, το δικαίωμα αυτονομίας των εκκλησιών (και άλλων οργανώσεων η δεοντολογία των οποίων εδράζεται στη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις), αφενός, και το δικαίωμα των εργαζομένων να μην υφίστανται, ιδίως κατά την πρόσληψή τους, διάκριση λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, αφετέρου, πρέπει να σταθμίζονται προκειμένου να διασφαλίζεται η δέουσα ισορροπία.

Κατά το Δικαστήριο, εφόσον ανακύψει διαφορά, η στάθμιση αυτή πρέπει να υπόκειται σε έλεγχο από ανεξάρτητη αρχή και, εν τέλει, από εθνικό δικαστήριο.

Επομένως, οσάκις μια εκκλησία (ή άλλη οργάνωση της οποίας η δεοντολογία εδράζεται στη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις), ισχυρίζεται, προς στήριξη πράξης ή απόφασης όπως η απόρριψη υποψηφιότητας για την κάλυψη θέσης εντός της οργάνωσης αυτής, ότι, λόγω της φύσης των σχετικών δραστηριοτήτων ή του πλαισίου εντός του οποίου προβλέπεται η άσκησή τους, το θρήσκευμα συνιστά επαγγελματική απαίτηση ουσιώδη, θεμιτή και δικαιολογημένη λαμβανομένης υπόψη της δεοντολογίας της εν λόγω εκκλησίας (ή οργάνωσης), ο ισχυρισμός αυτός πρέπει να υπόκειται σε αποτελεσματικό δικαστικό έλεγχο. Το επιληφθέν δικαστήριο πρέπει να εξακριβώνει, σε κάθε δεδομένη περίπτωση, ότι πληρούνται τα κριτήρια που ορίζει η οδηγία για τη στάθμιση των ενδεχομένων αλληλοσυγκρουόμενων δικαιωμάτων.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει συναφώς ότι δεν εναπόκειται, κατ' αρχήν, στα εθνικά δικαστήρια να αποφαινούνται επί της δεοντολογίας αυτής καθαυτήν στην οποία στηρίζεται η προβαλλόμενη επαγγελματική απαίτηση. Ωστόσο, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να κρίνουν, κατά περίπτωση, αν, με γνώμονα τη δεοντολογία αυτή, πληρούνται τα τρία κριτήρια σχετικά με την «ουσιώδη, θεμιτή και δικαιολογημένη» απαίτηση.

Κατά συνέπεια, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να εξακριβώνουν κατά πόσον η προβαλλόμενη απαίτηση είναι αναγκαία και υπαγορεύεται αντικειμενικά, λαμβανομένης υπόψη της δεοντολογίας της συγκεκριμένης εκκλησίας (ή οργάνωσης), από τη φύση ή τις συνθήκες άσκησης της σχετικής επαγγελματικής δραστηριότητας. Επιπλέον, η απαίτηση αυτή πρέπει να συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή να είναι κατάλληλη και να μην βαίνει πέραν του αναγκαίου για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού μέτρου.

Τέλος, όσον αφορά το ζήτημα που σχετίζεται με το γεγονός ότι μια οδηγία της Ένωσης δεν έχει, κατ' αρχήν, άμεσο αποτέλεσμα μεταξύ ιδιωτών, αλλά χρειάζεται να μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι εναπόκειται στα εθνικά δικαστήρια να ερμηνεύουν την εθνική νομοθεσία για τη μεταφορά της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, στο μέτρο του δυνατού, κατά τρόπο συνάδοντα προς αυτήν.

Σε περίπτωση που αποβαίνει αδύνατη η ερμηνεία της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας (εν προκειμένω, του γερμανικού γενικού νόμου για την ίση μεταχείριση) κατά τρόπο συνάδοντα προς την οδηγία κατά των διακρίσεων, όπως αυτή ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο στη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται διαφοράς μεταξύ δύο ιδιωτών πρέπει να αφήνει ανεφάρμοστη την εθνική νομοθεσία.

Πράγματι, δεδομένου ότι ο Χάρτης έχει εφαρμογή, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να παράσχει την έννομη προστασία που απορρέει για τους πολίτες από την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων (που κατοχυρώνεται στο άρθρο 21, παράγραφος 1, του Χάρτη και έχει δεσμευτικό χαρακτήρα ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης) και από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (που κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη). Τόσο η εν λόγω απαγόρευση των διακρίσεων όσο και το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επαρκούν αφ' εαυτών ώστε να παρέχεται στους ιδιώτες δικαίωμα δυνάμενο να προβληθεί, αυτό καθαυτό, στο πλαίσιο διαφοράς τους με άλλον ιδιώτη σε τομέα που διέπεται από το δίκαιο της Ένωσης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν

επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106